No. 59. 1842.

BREDASCHE COURANT

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Zondag 15 Mei.

Uit hoofde van het invallend PINKSTERFEEST *zal deze* Courant, *in plaats van* Dingsdag, Woensdag *worden uitgegeven.*

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR DER PROVINCIE *NOORD-BRABAND*, herinnert de Besturen der Steden en Gemeenten in deze Provincie, alsmede de verdere Kollegien en ambtenaren binnen dezelve, gelijk ook alle andere houders van pretentien ten laste van het Rijk over het jaar 1841, dat de tijd tot het indienen van hunne rekeningen, memorien of declaratien deswegens, achtervolgens de wet van 8 November 1815, *met den laatsten der maand Junij aanstaande*, finaal zal zijn verstreken, na welken dag geene derzelven meer kunnen worden aangenomen; en noodigt hen mits dien uit, *om vóór dat tijdstip*, en zonder daartoe den uiterlijken termijn, bij voorschreve wet gesteld, af te wachten, de hiervoor bedoelde stukken aan het Ministerieel Departement of andere Autoriteit, die het behoort, en daar zulks gebruikelijk is, in te zenden; wordende voorts de voorschreve Besturen, Kollegien en Ambtenaren opmerkzaam gemaakt, dat zij in hunne kwaliteit, persoonlijk aansprakelijk zijn, wegens het niet binnen den bepaalden tijd inzenden van alle reclamatien, welke zij ambtshalve behooren te doen, of die hun door derzelver onderhoorigen ter hand gesteld of toegezonden moeten worden.

En zal deze in het *Provinciaal Blad* worden ingeseréerd.

'S HERTOGENBOSCH, den 29 April 1842.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,
Bon. VAN DEN BOGAERDE.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA* brengen bij deze ter kennisse der gelanden tegen de *Waart achter de Ginnekenstraat*, van die tegen de *Oude Vest*, namelijk van de Sluis de Vloonest tot de Westzijde der Nonnenbrug, van die tegen de *groote en kleine Mosselmarkt*, en de *Dommelstraat*, van de *Donk* respectivelijk, dat de Bestekken of Kohieren, ter aanbesteding daarvoor van het Schoon- en diephouden, gedurende de jaren derzelver grachten en waterleidingen, van den 12den Mei aanstaande tot den 26sten daaraanvolgende, ter Stads-Secretarij, ter inzage zullen voorhanden liggen, ten einde, daartoe termen bestaande, hunne bezwaren inmiddels, schriftelijk te kunnen inleveren.

BREDA, den 9. Mei 1842.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 12den Mei.

Het gruwelijk ongeluk dat ll. Zondag op den spoorweg van Versailles naar Parijs is voorgevallen houdt nog steeds aller gemoederen vervuld. Slechts eenigermate is sedert gisteren de aandacht daarvan een weinig afgeleid, door de maar van de nog veel grootere ramp die de stad Hamburg getroffen heeft.

De heeren *Combes* en *Senarmont*, ingenieurs der mijnen, die aan het opzigt der stoomwerktuigen van het departement van de Seine verbonden zijn, hebben zich naar de plaats, waar het verschrikkelijk ongeluk is voorgevallen, begeven, om een officieel verslag van het gebeurde, immers zoo veel mogelijk, op te maken, hetwelk dan ook bereids eergisteren in de akademie der wetenschappen is voorgelezen. Dat verslag bevestigt in de meeste opzigten, de oorzaak en de gevolgen van de ramp, zoo als deze reeds vermeld zijn. Daaruit blijkt voorts nog, dat het vuur zich met ontzettende snelheid verspreid heeft, zoo dat een der wagens in den tijd van tien minuten, met al de zich daarin bevindende reizigers, moet verbrand zijn. Men schrijft het gebeurde in dat verslag toe aan het gebruik maken van eene locomotief *met slechts vier wielen*, hetwelk men voor gevaarlijk houdt en dat men hoopt, dat voortaan verboden zal worden.

Nog wordt in dat verslag gezegd, dat de brand, die het gevolg was van het ongeluk, de locomotief overkomen, tot dusverre nog zonder voorbeeld in de geschiedenis der ijzeren wegen is.

Terstond, toen de Koning van het voorgevallene onderrigt was, heeft Z. M. zijne geneesheeren naar de plaats van de ramp gezonden, om er allen mogelijken bijstand te verleenen. Te Meudon werd het Koninklijk slot in gereedheid gebragt, om er de slagtoffers van dit schrikkelijk ongeluk te verplegen. De groote zalen van dat paleis werden tot een gasthuis ingerigt, alwaar zich vele geneesheeren uit Parijs en den omtrek, gelijk ook de autoriteiten vereenigden. Gisteren morgen is er besloten, om de gekwetsten in vaartuigen naar Parijs te vervoeren, alwaar zij, naar men meent, spoediger en meer afdoende hulp kunnen bekomen. Zij zijn te midden eener groote menigte, die als het ware verplet scheen, ontscheept.

Het is gebleken dat slechts een kweekeling van de polytechnische school, *Guillaud*, geheeten zich op het konvooi bevond en het leven verloren heeft. Het was dezen jongeling gelukt uit den waggon waarin hij opgesloten was te springen; hij liep een vijftig voetstappen voort en men meende hem te behouden, toen hij plotseling dood nederstortte, waarschijnlijk door den rook verstikt zijnde.

Onder de slagtoffers van het ongeluk bevindt zich de beroemde zeereiziger, de schout-bij-nacht *Dumont d'Urville* met zijne echtgenoote en eenigen zoon, een jongeling van 14 jaren. De lijken dier ongelukkigen zijn door verscheidene personen herkend, terwijl een brief in de kleederen van den schout-bij-nacht gevonden allen twijfel omtrent zijne identiteit weggenomen heeft.

De heer *Dumont d'Urville* had twee ontdekkingstogten rondom de wereld gedaan, en menig gevaar en ziekte te boven gekomen. Hij had slechts den ouderdom van 51 jaren bereikt en telde meer dan 35 jaren dienst; hij was sedert het laatst van 1840 schout-bij-nacht. Men herinnert zich dat de beroemde zeereiziger de naam zijner echtgenoote, *Adelie*, aan het op zijn jongsten togt door hem ontdekte land gegeven had.

Onder de uit den asch opgedolven verkoolde lijken heeft men er twee erkend aan de gouden ringen die zich nog aan hunne zwartgeblakerde handen bevonden; het waren daarvan twee, den vorigen dag gehuwde personen.

De *Gazette der tribunaux* doet het getal der slagtoffers tot op 73 klimmen, de *Siecle* op 80 en de *National* op 87. Volgens het *Journal des Débats* daarentegen bedroeg dit getal tot gisteren avond, daaronder begrepen de lijders die sedert het ongeluk aan hunne wonden, enz. overleden zijn, 59.

Op het kerkhof van den Mont Parnasse waren gisteren nog de overblijfselen van 32 personen ten toon gelegd, die gezamenlijk op eene fatsoenlijke wijze zouden begraven worden.

In den loop van Maandag bood de plaats van het ongeluk het treurenswaardigst schouwspel op; de beide verbrijzelde locomotieven versperden den weg; hier en daar zag men de overblijfselen der verbrandde wagens, half verteerde beenderen, stukken van hoeden, kleeden, chals, bebloedde voiles, enz. terwijl de linietroepen de overblijfselen dier lijken en wat den overledenen had toebehoord bewaakten, te midden daarvan diepbedroefde familien, die deze overblijfselen kwamen onderzoeken.

Te Sevres, te Meudon en Bellevue ontmoette men slechts ongelukkigen, die vol angst en ongerustheid overal rondliepen op de plaatsen waar lijken, of slechts stukken kleederen handschoenen, enz. waren neergelegd, om zoo mogelijk aangaande hunne betrekkingen eenige zekerheid te bekomen.

De *Messager* wederspreekt het door een dagblad gegeven berigt dat de toesluiting der waggons op den spoorweg op last van den prefect van policie zou zijn geschied.

Het ijsselijk voorval herinnert aan den raad, dezer dagen door een Belgisch dagblad gegeven, om namelijk in elk der rijtuigen op een spoorweg iemand te plaatsen, met een sleutel daarvan voorzien, waardoor de opening niet aan een of twee conducteurs zou zijn overgelaten, die in soortgelijke omstandigheden of zelve reeds omgekomen, of niet snel genoeg bij de hand kunnen zijn.

— Uit Toulon schrijft men van den 6den Mei, dat dien morgen

het eskader het anker heeft geligt en zeewaarts is gestevend. Het zelve bestaat uit den driedekker *Ocean*, aan boord hebbende den bevelhebber, den schout-bij-nacht *Hugon*, de driedekkers *Friedland*, *Souverain* en de schepen *Hercule*, *Jemmapes*, *Marengo*, *Alger*, en *Ville de Marseille*.

— In brieven uit Algesiras van den 29sten April wordt gemeld dat men er duidelijk eene kanonnade in de rigting van Tanger had gehoord, 't geen sommigen denken deed aan eene kanonnade van die stad door fransche schepen, waarschijnlijker echter waren het slechts oefeningsschoten van deze laatsten.

— Ter beurze van heden (11 Mei) waren genoteerd: 5 pCt. 119,65; 3 pCt. 81,90; Nap. r. 107,60; Spanje Ardoins 25; Rom. L. 103¾.

Van den 12den. — De kamer der afgevaardigden nog steeds beraadslagende over het tweede artikel van het ontwerp op de spoorwegen, heeft gisteren met eene meerderheid van zeventig stemmen een amendement van de heer *Chasseloup-Laubat*, *Cagnot* en *d'Angeville* verworpen, strekkende om eene regtstreeksche spoorweg van Brussel naar Marseille daar te stellen.

— De Aartsbisschop van Parijs heeft een rondgaanden brief aan de pasteers der hoofdstad geschreven, om tegen morgen eene plegtige lijkmis in al de kerken voor de slagtoffers van het ongeluk van 11 Zondag te houden.

— De koningin heeft eene som van 5000 fr. aan den prefect van politie gezonden, om onder de hulpbehoevende familien der slagtoffers van het ongeluk te verdeelen. Ook van wege de civiele lijst is eene som beschikbaar gesteld om te strekken voor de kosten van vervoer in het onderhoud der gekwetsten.

— De verliezen door de administratie van den spoorweg ten gevolge van het ongeluk geleden, zijn minder groot dan men aanvankelijk van het ongeluk geleden, zijn minder groot dan men aanvankelijk dacht, aangezien het materieel voor eene som van 200,000 fr. verzekerd was. Heden is de dienst op den weg hervat, schoon slechts voor de behoefte van het station; of ook reizigers zijn opgenomen weet men niet zeker.

— Aanstaanden Maandag zal de lijkplegtigheid van wijlen den schout-bij-nacht *Dumont d'Urville* van zijne vrouw en zijne zoon in de kerk St. Sulpice plaats hebben. Heden zijn de lijken gebalsemd.

— De begonnen regterlijke instructie, ten gevolge van de nieuwe ontdekte voorraad kruid en projectielen, wordt met ijver voortgezet. Een tiental personen is deswege gearresteerd. De in beslag genomen voorwerpen zijn ter griffie gedeponeerd, waar kundigen derzelver bestanddeelen en constructie hebben onderzocht.

— Ter beurze van heden (12 Mei) waren genoteerd: 5 pCt. 119,40; 3 pCt. 81,70; Nap. r. 107,50; Spanje Ardoins 24¾; Rom. L. 104.

BELGIE.

BRUSSEL, den 12den Mei.

De koning is weder naar zijn kasteel Andenne vertrokken.

— Door het kieskollegie van Leuven is, in plaats van wijlen het lid der kamer van vertegenwoordigen *Van den Hove*, verkozen de heer *Van der Eynde*; van de 1000 stemmen had hij er 629.

— De kamer der vertegenwoordigers houd zich nog met de discussie bezig over de gewijzigde wet op de gemeente-besturen.

— Te Arlon is de agent van de Algemeene Maatschappij voor de volksvlijt voortvlugtig, een te kort van 240000 fr. in zijne kas latende.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 13den Mei.

Ten gevolge van de gunstige berigten, welke voordurend uit Berlijn worden ontvangen nopens den gezondheids-toestand van Z. M. Koning *Willem Frederik*, Graaf *van Nassau*, heeft Z. M. de Koning de Hoofden der beide Departementen voor de Eeredienstengelast, aan de verschillende godsdienstige gemeenten de vereischte uitnoodiging te rigten, om met de openbare gebeden voor het volkomen herstel en de bevestiging der gezondheid van den Vorst, plegtige dankzeggingen te paren voor de redding, die het den Heer van leven en dood heeft behaagd te schenken.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 8 dezer, n°. 1, zijn de leden voor de ridderschap van het Hertogdom Limburg benoemd.

— Voor eenige dagen is op 's Rijks werf te Rotterdam, met goed gevolg, te water gelaten Zr. Ms. Brik *de Haai*, van 18 stukken.

— Te Amsterdam is door de scheepsbouwmeesters *J. R. Boelen en Zoon* een begin gemaakt met de bouwing van het aldaar gemaakt wordende drijvend droog dok, tot het repareren en inspecteren van zeeschepen bestemd, en waarvan het octrooi voor dit Koningrijk verkregen is door eene reederij, onder directie van de heeren jonkh. *P. Hartsen*, *P. Huidekoper*, *J. P. Jannette Walen* en *P. C. Cutcher*, als commissarissen, en *J. D. Diets*, als boekhouder.

Volgens de heden ontvangen tijdingen zou men den vreeslijken brand te Hamburg Zondag middag eindelijk meester zijn geworden, en dezelve alstoen gebluscht, ten minste deszelfs voortgang gestuit zijn. Over den omvang dezer voorbeeldelooze ramp ontbreken nog berigten die genoegzaam te vertrouwen zijn; terwijl toch in sommige derzelven het getal der verbrandde huizen tot op 2600 wordt gebragt, spreken andere slechts van 13 of 1500; evenzoo is het met betrekking tot het getal der slagtoffers en met de grootte van de schade gesteld, waaromtrent wel niet anders dan een hoogstoppervlakkige opgave kan gegeven worden.

Van de groote gebouwen, wier vernieling reeds gemeld was, is echter de prachtige nieuwe beurs bewaard gebleven, en staat nog te midden van het tooneel van verwoesting dat haar omgeeft, daarentegen is de St.-Petrikerk eene prooi der vlammen geworden.

Voor het overige laten wij hier volgen een berigt uit Hamburg van Zaturdag avond den 7den, de gebeurtenissen sedert onze vorige vermeldende:

„Die vreeslijke brand duurt noch steeds voort, en heeft zich in eene zuidoostelijke rigting verspreid naar de St. Petriswijk, waarvan reeds het geheele oostelijke gedeelte is afgebrand, en daaronder de St. Petrikerk, de Hamburgerberg met deszelfs belendingen, het Johanneum, de zoogenaamde Hinter-dem-breiten-Giebel, de Groote-Johannisstrasse, de Peltzerstrasse, de beide Bäckerstrasse, benevens de geheele buurt tot aan den Steinthor, van Halzdamm af tot aan de Steinstrasse. De voornaamste boekdrukkerijen, ten getalle van 16, waaronder ook die der dagbladen, zijn mede vernield.

„Reeds gedurende de vorige dagen had men, om den brand te stuiten, verscheidene gebouwen omvergehaald, met buskruid doen springen en met kanon platgeschoten; maar vermits de hiertoe gebezigde 24ponders niet genoegzaam waren bevonden, heeft men in den loop van gisteren uit Stade de toezending van 36ponders en artilleristen verzocht. Intusschen is men voortgegaan met om het uur eenige huizen in de lucht te laten springen. Van alle kanten, tot van Lubeck en Bremen, zijn bluschmiddelen aangevoerd, doch bij gebrek aan water in de grachten kan men over het geheel weinig met de spuiten uitrigten. Om de orde zoo veel mogelijk te helpen handhaven, zijn eenige Deensche en Hannoversche troepen in de stad gekomen. Men is genoodzaakt geweest, de gevangenen uit het tuchthuis los te laten. Er loopen geruchten, dat de brand aan eene bende brandstichters is toe te schrijven, dat deze althans dezelve op nieuw in verschillende wijken aangestoken heeft. Een persoon is, naar men verhaalt, door het gemeen vermoord, en zes anderen, naar men zegt, Spaansche of Engelsche matrozen, die den brand nog hadden aangestookt, zijn in hechtenis genomen. Intusschen voedt men thans de hoop, dat de brand bij den Steinthor zal afstuiten en zich niet verder naar de voorstad St. George zal uitbreiden. De wind is westelijk, en er valt een zware regen. Op alle grasvelden in den omtrek der stad hebben de ongelukkige inwoners, voor zoo veel zij gevlugt zijn, zich gelegerd met hetgeen zij hebben kunnen redden. Uit naburige plaatsen ontvangt men eenige levensmiddelen, waaraan zeer groote behoefte is. De algemeen heerschende ellende en kommer gaat alle beschrijving te boven."

In onderscheidene andere berigten, komen nog eenige nadere bijzonderheden nopens deze verschrikkelijke ramp voor. Het getal der huizen, hetwelk zou vernield zijn, wordt in sommige berigten op 2000 of daaromtrent begroot; in andere, op meer dan 1000. Men heeft weinige goederen kunnen bergen, zoo wegens gebrek aan de noodige vervoermiddelen, als omdat de kanalen en grachten, door den ingevloeiden voorloop en olie, ganschelijk in vuur stonden. Zeker is het, dat er een aantal menschen bij deze ramp omgekomen is, doch bij de algemeene verwarring, welke boven alle beschrijving moet geweest zijn, kon het getal niet begroot worden. Men weet alleen, dat bij het springen van een huis, één oppervuurwerker en twee artilleristen in de lucht zijn gevlogen. Ook zou een aantal personen bij het instorten van eene der kerken en van een huis zijn omgekomen. Het gedrag der overheden wordt in de verschillende berigten zeer onderscheiden beoordeeld. Bij een besluit van den senaat, van den 6, was de senator *Hudwalcker* met dictatoriale magt bekleed. De weinige krijgsbenden, waarover de regering had te beschikken, en de uitgeputheid der manschappen door de langdurige vermoeijenissen, hadden de overheid genoodzaakt, den bijstand der Deensche en Hannoversche troepen in te roepen. De schade is niet te berekenen. Het rijkste gedeelte der stad is genoegzaam vernield. Onschatbare gebouwen en eene menigte van de rijkste winkels, in mode-artikelen, byouterien en galanterie-waren zijn eene prooi der vlammen geworden. Drie posthuizen, het *hotel de Russie*, *de stad Londen*, *Streits hôtel*, *de Koning van Engeland* en meer andere van de voornaamste logementen zijn verbrand of heeft men door kruit in de lucht doen springen, ten einde zoo mogelijk de belendende huizen te redden. Hetzelfde lot heeft het prachtige huis van den bankier *Salomon Heine* getroffen. En dit werd reeds in den avond van den 6den geschreven. Vele welgezetene familien zijn door deze ramp tot den bedelstaf gebragt. Alle handel, alle werkzaamheden stonden stil; en de voornaamste kantoren waren gesloten.

Dat onder zulke omstandigheden de behoeften groot en dringende zijn behoeft wel geen betoog en voorzeker zal men overal gaarne iets willen bijdragen tot leeniging van het lot der zoo zwaar ongelukkigen. Reeds zijn te Rotterdam de heeren *A. E. Kooning en Comp.* daarin voorgegaan, en hebben een beroep op de Nederlandsche milddadigheid gedaan, ten einde in den eersten nood te helpen voorzien. Te Amsterdam heeft de Redactie van het *Algemeen Handelsblad* dit edel voorbeeld gevolgd. Ook te Keulen en voorzeker reeds op meer plaatsen in Duitschland zijn inschrijvingen geopend.

Van den 14den.

De Soirée Musicale door onzen jeugdigen stadgenoot, den Heer *J. C. van Maanen* tot afscheid te geven, waarvan wij in ons vorig nommer spraken, heeft gisteren avond voor een vrij talrijk publiek plaats gehad

Met medewerking van het Harmonie-Gezelschap, en bijdragen van Zang en Piano-Solo's, waaronder vooral het meesterlijk spel van den Heer *I. Wijmer*, wiens leerling de Heer *van Maanen* is, voortreffelijk uitmuntte, heeft de Concertgever eenen liefelijken avond aan zijne stadgenooten gegeven.

Aangenaam was het den kunstminnaren, de meer en meer belovende vruchten van deszelfs ijverige studien ontwarende, deze verder toevertrouwd te zien aan den grooten Virtuoos *Vieuxtemps*. Wij wenschen den jongen toonkunstenaar denzelfden lust en ijver toe in het verder aankweeken van zijn ontluikend talent en beloven ons bij voorraad den besten uitslag van de leiding, waaronder hij zich verder gaat bekwamen.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren, zijn verscheidene rapporten op verzoekschriften uitgebragt. Ter gelegenheid van een dier rapporten, betrekkelijk klagten van verwelaars in Vriesland en Groningen over schending van grondwettelijke bepalingen bij de uitvoering der wet omtrent den accijns op den turf, is eene woordenwisseling ontstaan. De heer *van Goltstein* stelde voor, om deze verzoekschriften niet alleen ter griffie neder te leggen, maar ook aan Zijne Excellentie den minister van finantien te verzenden. Nadat echter deze minister breedvoerige inlichtingen wegens de ongegrondheid der gedane klagten had gegeven, heeft de heer *van Goltstein* zijn voorstel weder uitgetrokken. In dezelfde zitting der Kamer is eene Koninklijke boodschap ingekomen, met een ontwerp van wet, houdende wijziging en aanvulling van die van 30 Mei 1840, betrekkelijk het fonds voor den landbouw. Deze wet is aan de afdeelingen voor de maand April verzonden.

— De Afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zetten dagelijks het onderzoek over de aanhangige ontwerpen van wet voort. Onder anderen hebben zij geraadpleegd over die nopens de provinciale en plaatselijke besturen, het stem- en kiesregt, enz.; alsmede over de voordragt betrekkelijk den aan te leggen spoorweg in Limburg, enz.

De *Staats-Courant* behelst heden het volgende berigt:

»De Minister van Finantien, daartoe door den Koning gemagtigd, brengt mits dezen ter kennis van het publiek, dat allen die genegen mogten zijn bij te dragen tot lenigting van de ramp welke het naburig Hamburg heeft getroffen, of om de door hen ingezamelde liefdegiften op eene zekere en kostelooze wijze aan hunne bestemming over te geven, daartoe de gelegenheid zullen hebben, door dezelven te storten in handen van de ontvangers der accijnsen in elke gemeente, welke daarvoor quitantie zullen afgeven en de gelden op de gewone wijze kosteloos zullen verantwoorden en storten; zullende het gezamenlijk bedrag dier giften van regeringswege aan het bestuur der vrije stad Hamburg worden overgemaakt.

»Wekelijks zal het bedrag van de overstortingen door de *Staats-Courant* worden bekend gemaakt, met bijvoeging van de namen, initialen of andere kenteekenen van hen die zulks mogten verlangen.”

Men heeft thans berigten uit Hamburg, tot den 10den, het volgende houdende.

»De brand heeft uitgewoed, en sedert gisteren is alle vrees verdwenen dat uit de rookende puinhoopen nieuwe vlammen zullen opstijgen. De diepste rust heerscht, en de autoriteiten houden zich met het nemen der meest gepaste maatregelen bezig, terwijl de ijver der burgers om hunne van woning en bezittingen [illegible] zooveel mogelijk te verzorgen, [illegible] van het ongeluk dat onze stad getroffen heeft, [illegible]

» Ons eerwaardig raadhuis is in de lucht gesprongen; het [illegible] huis, waar onderscheiden beambten zitting hielden, is geheel vernield; ook het gebouw der Bank is afgebrand; de gewelven der Bank zijn daarentegen gelukkig behouden. Het tuchtwerk- en armhuis, het spinhuis, het nieuwere huis van arrest, hebben de kracht van het vuur niet kunnen wederstaan. De nieuwe Beurs is gered, het Stadhuis op den nieuwen wal is geheel verschoond gebleven. Van de gebouwen voor de eeredienst hebben wij, behalve de Nicolai- en Petrikerken, ook het verlies der St. Gertrudeskapel nabij de Steenpoort te betreuren; ter naauwernood is de Jacobikerk bewaard gebleven. Het heerlijk nieuwe schoolgebouw werd door het grootst gevaar bedreigd, welks afwending tevens den voortgang van den brand over de Vischmarkt, naar het eigenlijk koopmansquartier, verhinderde, en alzoo de werkelijke kern der stad voor den ondergang bewaarde.

» De volgende is eene zoo naauwkeurig mogelijke lijst der afgebrande straten: de Dijkstraat, regts gedeeltelijk, links geheel de Steintwiete, een paar nieuwe gebouwen uitgezonderd; bijna de geheele oostzijde [illegible] Grimmstwiete; de Hopmarkt; de Nicolaikerk, met de gebouwen op het kerkhof; de Nieuwburg; de Boonstraat, met de vroegere Börsenhalle; de Molenbrug; de groote en kleine Burstah; het Raadhuis; de Bank, de oude Beurs en het Commercium, eenige huizen op de Nes; de groote Bakkerstraat; het Eimbecksche huis; een gedeelte van de Doornbosch; de Peltzerstraat ten deele; de Filterstraat; een deel der Vischmarkt; de Smeestraat grootendeels, met verschooning van het aangrenzend nieuwe schoolgebouw; de [illegible] de groote en kleine Johannesstraat; de Adolphusplaats enz.; de [illegible]endam; de oude Walstraat; het grootst gedeelte van den [illegible] Wal (het stad- en posthuis bleven verschoond); de zuidzijde van de groote Bleek; de kleine en de hoek der groote Koningstraat; de [illegible] oude Jungferstieg tot aan den Gerberhof; de Bergstraat; de Petri[illegible] en omliggende huizen; de groote en kleine Paulstraat; de Tu[illegible] met het werk- en tuchthuis het spinhuis, bij de Alsterpoort; de [illegible]; het huis van arrest; de Schachtstraat; de Rozenstraat [illegible] markt; eene zijde der Breedstraat; de Geertruikerk en [illegible]; de korte Twiete; de Watertwiete, de Nieuweweg, en de Leliestraat, in het geheel tusschen de duizend en dertienhonderd huizen en pakhuizen.

» Ook de grootte en schoonste logementen, ten minste tien in getal, die bijna allen in de oude Jungfernstieg en op de Nieuwen Wal stonden, in welke wijk ook de meeste modewinkels waren, alsmede de huizen en magazijnen van verscheiden voorname boekhandelaars en boekdrukkers zijn een roof der vlammen geworden.

» Met geen woorden is de hulpvaardige bijstand van de bewoners der naburige om Hamburg gelegene plaatsen af te malen; het afzenden van troepen uit Hannover, Lubeck en elders, heeft veel nut gedaan voor de goede orde en de keering van de woede der vlammen. Voorts zijn van hoogerhand stellig de kwaadwillig verspreidde geruchten weersproken, dat boosdoeners van den toestand der ongelukkige stad voor hunne schandelijke oogmerken zochten gebruik te maken, hetgeen aanleiding tot de mishandeling van eenige personen gegeven heeft.

»Omtrent het beloop der schade en het getal der omgekomenen wil men liefst nadere opgaven afwachten. Het eerste is ongetwijfeld hoogst aanzienlijk, maar zoowel de Bank als alle handelhuizen beijveren zich, zoo veel mogelijk, in het voortzetten hunner betalingen, ten einde de goede dunk, welke men van Hamburgs handel koestert, niet verloren moge gaan.

»Het is Zondag morgen omstreeks tien ure geweest dat men den brand bij de Dekpoort meester werd. Dienzelfden dag, ten twee ure des namiddags, heeft de Senaat de volgende bekendmaking uitgevaardigd:

»»*Vrienden en Medeburgers*, met dehulp van den Almagtige, en door de onvermoeide werkzaamheid en de ijzeren volharding van onze burgers, onderhoorigen, welwillende vrienden en naburen, is de vreesselijke brand, betengeld die zulk een groot en schoon gedeelte van onze vaderstad verwoeste, en zoo als de zaken nu staan, durven wij hopen, dat hij niet verder voort zal woeden.

»»Laten wij nu in onzen moed, in ons geloof, in onze broederlijke gemeenschap volharden; laten wij al onze gemeenschappelijke krachten verder wakker houden.

»»Ons geliefd, schoon Hamburg is niet verloren, en onze werkzame handen zullen, hoewel langzamerhand, in maanden en jaren, dat weder op weten te bouwen, wat het verschrikkelijk element in uren en dagen zoo snel vernielde. *God zij met ons!*”

»De weinige gisteren en heden uitgekomene nieuwspapieren behelzen eene oproeping aan geheel Duitschland en de verdere beschaafde wereld, om tot behoud en herstel der geteisterde stad mede te werken, eene oproeping die niet vruchteloos zal zijn.

Algemeen wordt de goede geest van de meerderheid der burgers geroemd. Wie zijn eigen gezin in veiligheid zag, dacht niet meer aan zichzelven, maar spande alles in om anderen eigendom te helpen behouden.

De pruisische Staats-Courant behelst een besluit des konings, waarbij, ten gevolge van de ramp die Hamburg getroffen heeft, bevolen wordt dat er eene algemeene kerk- en huis collecte voor de slagtoffers van den brand door het geheele rijk zal gedaan worden.

KUNST-UURWERK

VAN DEN HEER

J. M. VAN OECKELEN, te *Breda*.

Onder den titel *Allerlei* is in onze Courant van 3 Mei jl. melding gemaakt, van een uurwerk hetwelk door de Heeren VAN HOOR vader en zoon, horologiemakers te Antwerpen onlangs is [illegible]. Hoe kunstig ook dit uurwerk moge zamengesteld zijn, en welke [illegible] gesteld worden, strekt het ons tot genoegen, in staat gesteld te zijn de kunnen melden, dat er door onzen stadgenoot de Heer J. M. VAN OECKELEN, [illegible] in 1828 een uurwerk is berekend en daargesteld (thans bij hem nog aanwezig en als regulateur gebruikt), hetwelk het bovengemelde uurwerk der Heeren VAN HOOR zoo al niet in kunst verre overtreffende, zeker niet minder in aanmerking verdient gebragt te worden, daar hetzelve, zoowel den waren als middelbaren tijd aanwijzende, in zich vereenigt, al wat kunstig in het uurwerk der Heeren VAN HOOR vermeld wordt, en niet reeds op gewone uurwerken wordt aangetroffen.

Het is aan de bescheidenheid van den Heer J. M. VAN OECKELEN toe te schrijven, dat van deszelfs zoo kunstmatig daargesteld en berekend uurwerk, niet reeds lang in de dagbladen is melding gemaakt.

Zie hier in korte woorden de beschrijving van gezegd uurwerk.

Het bedoelde uurwerk, door den Heer J. M. VAN OECKELEN berekend, voert zes wijzers waarvan er drie, uur, minuut en seconde den middelbaren tijd aanwijzen, terwijl de zonnentijd of tijdsverheffing door medeaanwijzing der seconden als eenig in hare soort kan gehouden worden.

De dag- of datum-wijzer draagt op de wijsplaat van genoemd werk, den naam van den gregoriaanschen verheffingsdagwijzer, omdat deze, hetzij in schrikkel- of gewone jaren, zich volmaakt met de datums dier tijdrekening compenseert.

De berekening hiervan is tevens van dien aard, dat hetzelve in den tijd van meer dan eene eeuw geene verandering behoeft; en al wat periodiek is, hierdoor kan worden aangewezen. De slinger van meergemeld uurwerk is zoodanig ingerigt, dat deszelfs zwaartepunt in alle temperaturen hetzelfde blijft. Bij de opwinding verzuimt dit werk niets, aangezien de moteur alsdan geene kracht verliest.

*** Voor de menigvuldige blijken van deelneming, ons bij het overlijden onzer waarde Moeder en Behuwdmoeder, MARGARETHA WIJNANDA BUIJS, Wed. JANSON, betoond, betuigen wij ook in naam harer Kleinkinderen onzen opregtlijken dank.

BREDA,
den 13. Mei 1842.

W. JANSON,
J. J. DE BOOY,
A. D. W. DE BOOY,
JANSON.
A. M. JANSON,
IJSERMAN.

, COMMISSARISSEN OVER HET TEEKEN-INSTITUUT DER STAD *BREDA*, brengen bij deze ter kennisse van de Ingezetenen derzelve Stad, en Omstreken, dat de *Openlijke Tentoonstelling* der *Prijsteekeningen* van het Concours dezes jaars, zal gehouden worden in het Locaal van gemeld Instituut in de Eindstraat, Wijk A, N°. 26, op Dingsdag en Woensdag den 17. en 18. Mei aanstaande, des voormiddags van 9 tot 12 en des namiddags van 2 tot 5 ure.

BREDA, den 12. Mei 1842.

Namens Commissarissen voorn.,
De Secretaris Medelid van het Bestuur,
W. VERLEGH.

, De POST van VELDWACHTER in de Gemeente van *Ginneken en Bavel* zullende komen te vaceren, zoo worden SOLLICITANTEN naar dezelve uitgenoodigd, om zich in persoon bij het Bestuur op *Zaturdag den 28. Mei* aanstaande, des voormiddags om *tien ure*, ten Dorpshuize aldaar aan te melden.

De Burgemeester van Ginneken en Bavel,
R. BUYSEN.

J. J. JAMEZ,

Confiturier te Breda,

verwittigt zijne geëerde Begunstigers, dat hij gedurende de KERMISDAGEN, van des namiddags 2 uren, zal voorzien zijn van IJS, LIKEUR, LIMONADES, ORANGEADES en VERSCH GEBAK.

MAGAZIJN VAN MANUFACTUREN,

Veemarktstraat, D, 138, BREDA.

W. MORREY, heeft de eer te berigten, dat zijn MAGAZIJN, bij gelegenheid der KERMIS, ten ruimste gesorteerd zal zijn, van al de nieuwst uitgekomene ZOMERSTOFFEN, waaronder eene exquise partij MOUSSELINE DE LAINES, CREPE ORIENTALES, FOULARDINES, BALZORINES, ETOFFE CHUSAN, ORLEANS MOIREE, ZIJDE en THIBET SHWALS, PALATINES, ECHARPES, MODE-DOEKEN, alle nieuwe gekleurde en zwarte ZIJDENS, en HALF ZIJDEN STOFFEN, CHEMISETTEN, LINTEN, PARASOLS, etc., en van *Londen* en *Parijs* te hebben medegebragt eene aanzienlijke partij NIEUWE MODE-ARTIKELS, als: STROOIJEN voor HOEDEN, BLOEMEN, GUIRLANDES, PLUIMEN, en dan ook NIEUWE MODELLEN van MANTILLES, al hetwelk zich door hunne ten civielst vastgestelde prijzen en solide qualiteiten bijzonder aanbevelen.

P. J. ARNAUD,

Torenstraat,

heeft de eer het geëerd Publiek te berigten, dat hij gearriveerd is met een groot Assortiment LAKENS, CUIR DE LAINE en SATINS, en verder alle STOFFEN voor PANTALONS, alles tot zeer verminderde Prijzen.

, Een HEER, 40 jaren oud, Protestant, vraagt bij gezellige fatsoenlijke Lieden, in of nabij een vrolijk Dorp der *Meijerij*, INWONING met VERKEER, KOST en BEWASSCHEN, eene DROOGE KAMER met MATRAS, enz., ligte eenvoudige SPIJZEN, doch welke steeds goed bereid zullen zijn. Verzoekt spoedig opgave, zoo van Plaats, Huis, Beroep, Gezin, als den prijs per maand. Brieven *franco* onder Lett. B. O. X. bij den Boekhandelaar KANTE, te *'s Bosch*.

De ondergeteekende Ondernemers van den POSTWAGEN-DIENST tusschen *Breda* en *Moerdijk*, en *vice versa*, maken aan het Reizend Publiek bekend, dat op Zaturdag 14. Mei 1842, zoo als vroeger, hunne WAGEN des voormiddags ten 11 ure zal vertrekken bij de Erven VERMUNT, in het Logement *de Zwaan*, in de Boschstraat te *Breda*, en dat wel in correspondentie met de STOOMBOOT die om *een uur* des middags van de *Moerdijk* op Dordrecht en *Rotterdam*, vertrekt. Kunnende op een als ander op eene goede bediening rekenen.

Wm. en M. v. RIJKEVOSSEL en Wm. SCHRIEK in C°.

, De STOOMBOOT, varende tusschen de Steden *Rotterdam*, *Dordrecht* en den *Moerdijk*, zal op Zaturdag, den 14. Mei, de Dienst hervatten, op de volgende uren als in de Biljetten bepaald:

Van *Rotterdam* 's morgens ten 7 ure Van *Dordrecht* 's morgens ten 9 ure	naar den *Moerdijk*.
En van den *Moerdijk* ten 1 ure namiddag Van *Dordrecht* ten 3 ure namiddag	naar *Rotterdam*.

, Op Woensdag 18 Mei 1842, des voormiddags ten 10 ure, ten Huize van Mejufvr. de Wed. L. OERS, op de Groote Markt te *Breda*, PUBLIEKE VERKOOPING, van eene zeer schoone en zeldzame Verzameling BLOEMEN voor den open grond, de Oranjerie en Broeikas, alsmede zeer vele schoone STRUIK- en HEESTER-GEWASSEN.

Alles 2 uren vóór de Verkooping te zien.

Departement van Oorlog.

De MILITAIRE INTENDANT 1e kl. in de Vesting *Breda*, zal, ten gevolge daartoe bekomen magtiging, op Dingsdag, den 24. Mei 1842, des voormiddags ten 10 uren, publiek en om contant geld Verkoopen eenige oude ARTILLERIE- en GENIE-GOEDEREN, zich bevindende in 's Rijks Arsenaal aldaar, als: PALISSADEN, PIKETPALEN, BATTERIJ- en andere PLANKEN, SCHILDERHUIZEN, TAFELS, BANKEN, GEREEDSCHAPPEN, eene hoeveelheid oud IJZER, LOOD, enz.

Alle welke Goederen, 2 dags vóór de Verkooping, door een ieder zullen kunnen worden bezigtigd.

Nadere informatien te bekomen, ten Bureele van genoemden Intendant.

Zegt het Voort.

UIT DE HAND TE KOOP:

Een donker bruin RIJPAARD, (*Merrie*) zeer geschikt voor het Tuig. Adres bij de Uitgevers dezer.

TE KOOP:

Een BAROUCHET op 4 Wielen, voor *zes* Personen, dienende voor 1 en 2 Paarden, met een paar complete TUIGEN. Te bevragen bij de Wed. A. VAN GINNEKEN, in de *Lange Brugstraat*, lett. B. n°. 265, te *Breda*.

VERPACHTINGEN

VAN 400 BUNDERS EXTRA SCHOONE

HOOI- EN WEILANDEN.

Donderdag den 19. Mei 1842, des middags 12 ure, zal ten overstaan van den te Dordrecht residerenden Notaris D. MIDDELKOOP, bij [illegible] op *Jannezand*, gelegen onder *Dussen*, voor het saizoen van dezen jare, worden Verpacht, de HOOI- en WEILANDEN van de hoog [illegible] *Oud- en Nieuw-Jannezand* en het *Middelland*, gelegen onder *Dussen* en *Drimmelen*.

En Zaturdag den 21. Mei 1842, mede des middags ten 12 ure, ten overstaan van denzelven Notaris, bij J. VISSER, op het Polderhuis van *Happenhennip*, gelegen aan de *Wilibbomskil*, over de Kop van het eiland *Dordrecht*, onder *Werkendam*, de HOOI- en WEILANDEN van denzelven hoog omkaden Buitenpolder van *Happenhennip*, alsmede van de *Bloemplaat*, liggende bij *Steenemuur*, onder *Dussen*.

Alles om 2 maal te kunnen Hooijen en in zoodanige perceelen, als daags vóór en op den morgen van de Verpachtingen zal worden aangewezen, zijnde intusschen informatie te verkrijgen bij den Rentmeester STERLING, te *Dordrecht*, van *Jannezand*, bij den Opziener P. KELLER aldaar, van *Happenhennip* en *Bloemplaat*, bij den Opziener A. SMAAL, te *Neder-Hardinxveld* en nog van *Happenhennip* bij J. VISSER op *Happenhennip*.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN.

PROVINCIE NOORD-BRABAND. [illegible]

VERPACHTING VAN

GRASGEWAS

EN

VISSCHERIJEN.

De AGENT van het Domein te *Breda*, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, zal, op Woensdag den 25. Mei 1842, des voormiddags om *tien ure*, ten Huize en Herberge van [illegible] *Zandberg*, buiten de Ginnekenpoort, te *Breda*, [illegible] van den Notaris Mr. F. R. van NAERSSEN, [illegible] publiek Verpachten:

Het GRASGEWAS van de Fortificatiën der Vesting *Breda*, in 24 perceelen verdeeld, en zulks voor het jaar 1842.

En de VISSCHERIJ in de Grachten der Vesting, voor den tijd van *drie jaren*, ingaande den 1. Januarij 1842.

De Kondities van Verpachting, liggen ten Kantore van den Agent voor een ieder ter lezing.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.